

Regeringskansliet
Näringsdepartementet

Yttrande över slutbetänkande av Parlamentariska landsbygdskommittén SOU 2017:1

För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd

Aneby kommun är övergripande positiv till Regeringens initiativ att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att lämna förslag till en sammanhållen politik för långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygder. Kommunen menar att Regeringens uppdrag, att skapa en politik som ska bidra till att landsbygdernas företag är livskraftiga och innovativa, att attraktiva livs- och boendemiljöer kan erbjudas och att naturresurserna används hållbart, är mycket viktigt för att ge förutsättningar för att hela landet ska kunna leva. Kommunen menar att det finns stor potential i att tillvarata landsbygdens möjligheter och inte minst därigenom skapa en miljömässigt hållbar utveckling vilken också kan förenas med ekonomisk tillväxt och sysselsättning i hela landet.

Genom uppdraget och tillsättandet av den Parlamentariska landsbygdskommittén kan landsbygdsfrågorna lyftas och diskuteras på ett sätt som är nödvändigt för att såväl skapa förutsättningar att verka på landsbygden som att också ta tillvara på resurser som landsbygden erbjuder.

Aneby kommun är också övergripande positiv till det arbete och de förslag som kommittén har lämnat.

Kommunens korta kommentarer och synpunkter inom respektive delområde;

Näringsliv och företagande

Kommunen delar kommitténs målsättning om att ”landsbygdernas förutsättningar tas till vara för att skapa ett mångsidigt, konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv med god förmåga till förnyelse.”

Framförallt vill Aneby kommun framhålla förslag om att utvidga nuvarande åtgärder med bland annat stöd till innovationsgrupper inom ramen för landsbygdsprogrammet som särskilt positivt. Ett uppdrag till Vinnova att ta fram arbetssätt för att skapa förutsättningar för innovationer för företag i landsbygderna kan ge positiva effekter och stärka näringslivet.

En omställning till en hållbar utveckling med ett fossilfritt samhälle är viktigt för kommande generationer. Målsättningen att öka den svenska livsmedelsproduktionen kan öka sysselsättningen och möjligheten att leva och verka på landsbygden.

Digital kommunikation och transportinfrastruktur

Inom området vill Aneby kommun trycka på vikten av att öka bredbandsutbyggnaden i hela landet. Med en generell fortsatt digitalisering blir snabbt bredband många gånger avgörande för om man kan verka på landsbygden eller inte. Väl fungerande digital kommunikation blir en överlevnadsfråga.

Att få medlen för investeringar i transportinfrastrukturen, för person- och godstransporter, att räcka till i enlighet med de behov och önskemål som finns är en utmaning. Det kan till och med sägas vara en omöjlighet. Att därför, i enlighet med kommitténs förslag, även göra regionala nytto- och konsekvenskalkyler inför investeringar kan vara en bra väg för att sedan kunna göra så goda prioriteringar som möjligt.

Persontransporter diskuteras i betänkandet. En ökad samordning mellan olika huvudmän och trafikformer är önskvärd. Det gäller såväl mellan kommuner och landsting (regioner), men också mellan olika landsting där länsgränser kan ställa till problem i kollektivtrafiken. Ett sådant exempel är olika biljettsystem. Samåkning i större skala ute på landsbygden vore önskvärd eftersom den organiserade kollektivtrafiken har svårt att nå ut överallt. Aneby kommun instämmer i kommitténs förslag om att ett undantag görs i taxiförordningen så att ideell och kostnadsdelande samåkning blir tillåten.

Kompetensförsörjning

Flera förslag lämnas för att öka tillgängligheten till högre utbildningen i hela landet. Bland annat föreslås att utbildning som bedrivs genom högskolor och universitet ska kunna erbjudas lokalt i samverkan med kommuner i så kallade utbildningscentra för högre utbildning. Aneby kommun ställer sig mycket positiv till förslaget men vill också trycka på vikten av att öka utbudet av och förbättra kvaliteten i distansutbildningar som ges från högskolor och universitet. Med väl utbyggd bredbandskommunikation finns en enorm potential att öka tillgängligheten till högre utbildning och ge hela landet liknande förutsättningar.

Aneby kommun ställer sig däremot tveksam till förslaget om att det ska bli möjligt att minska studieskulden för de som bor eller arbetar i de 23 kommuner som kommittén föreslår ska bli föremål för särskilda satsningar. Utmaningar finns även i fler än de utpekade kommunerna, inte minst när det handlar om en generellt låg utbildningsnivå. Även om förslaget innefattar en utvärdering, efter ett eventuellt införande, om att fler kommuner ska komma att omfattas av stödet är det tveksamt när det kommer till målsättningen att ge likvärdiga förutsättningar för medborgarna på landsbygden.

Samhällsplanering och bostadsbyggande

Landsbygdskommittén föreslår att Boverket ska ges i uppdrag att utarbeta en vägledning för hur landsbygdernas värden och utvecklingsmöjligheter ska kunna redovisas inom ramen för den kommunala översiktsplaneringen. Redan idag anges i plan- och bygglagen att kommunen ska ha en aktuell översiktsplan som också omfattar hela kommunen. Man kan ställa sig frågande till om en vägledning verkligen förändrar den kommunala översiktsplaneringen. Möjligen kan goda exempel runt om i landet sammanställas och presenteras för kommunerna för att därigenom stimulera till nya tankar och arbetssätt.

Kommunen är också positiv till att se över va-lagstiftningen som idag kan anses otydlig och i vissa delar osammanhängande. Att det i många fall blir tvingande för kommunerna att inrätta verksamhetsområden med allmänt vatten och avlopp är hämmande för utvecklingen och kostnadsdrivande. Dessvärre motverkar det också innovationer inom området och ett större kretsloppstänkande. Att flytta avloppsvatten långa sträckor är varken ekonomiskt eller miljömässigt riktigt och hållbart på längre sikt.

Bostadsbristen är hämmande för utvecklingen i många av landets kommuner idag. Inte minst är detta fallet i mindre kommuner där priserna på begagnatmarknaden generellt är låg samtidigt som prisutvecklingen på bostadsmarknaden varit svag. Detta ger sammantaget svårigheter med finansieringen av nyproduktion. Egeninsatsen kan bli förhållandevis hög stor och nedskrivning av värdet krävs många gånger så snart byggnationen står klar. Fastighetens pantvärde blir lägre än produktionskostnaden. Sammantaget krävs olika former av åtgärder för underlätta byggnation av bostäder på landsbygden. Aneby kommun menar därför att kommitténs förslag om att Regeringen ska utreda om långivning till boende i landsbygderna kan underlättas genom särskilda landsbygdslån är särskilt intressant.

Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur

Kommittén har formulerat tre mål inom området och ett antal förslag. Aneby kommun delar målformuleringarna även om de siktar högt. Avseende förslagen menar kommunen att det viktigaste och mest centrala förslaget för att skapa en positiv landsbygdsutveckling är att Regeringen ska lägga fram förslag med syfte att anpassa det kommunala utjämningsystemet till ändrade förutsättningar samt gör en översyn av statsbidragen till kommunerna.

Statens närvaro i landsbygderna

Landsbygdskommittén tar som utgångspunkt i sitt arbete att staten måste bli mer närvarande i hela landet och ur ett arbetsgivarperspektiv också tar ett större ansvar för landsbygdernas utveckling. Aneby kommun delar inställningen. Det borde vara en självklarhet med en statlig närvaro i hela landet, inte minst med myndighetsservice och polis.

Ett exempel från Jönköpings län är Skogsstyrelsen och deras lokala närvaro. Under 2017 avvecklas flera lokala kontor, bland annat kontoret i Aneby kommun. Istället koncentreras verksamheten till de, i sammanhanget, större tätorterna Jönköping och Värnamo. Skogsstyrelsen är ett bra exempel på myndighet med en verksamhet som borde finnas ute på landsbygden.

Styrning och organisering av landsbygdspolitiken

Kommunen tycker att kommitténs förslag om att tydliggöra vissa myndigheters och statliga bolags landsbygdspolitiska ansvar är mycket bra. Utöver de myndigheter som utpekats med särskilt genomförandansvar bör utredas om ytterligare någon eller några myndigheter ska pekas ut.

Kommittén föreslår också inrättande av landsbygdsdelegationer i varje län. Syftet är att samordna de statliga myndigheternas verksamhet inom landsbygdspolitiken. En större statlig samordning är av godo varför kommunen är positiv till att pröva förslaget.

Civilsamhället utvecklar landsbygderna

Aneby kommun delar inställningen i slutbetänkandet att en landsbygdspolitik måste underlätta för insatsen som civilsamhället bidrar med. Kommunen har god erfarenhet av ett starkt föreningsliv som bidrar till attraktivitet. Civilsamhället har också varit till stort hjälp och bidragit oerhört positivt för integrationen av asylsökande och nyanlända i kommunen. Att hitta olika sätt att stödja föreningslivet och civilsamhället i stort är direkt avgörande för landsbygdens framtid. Aneby kommun är positiv till de förslag som lämnas inom delområdet men menar att fler insatser behöver göras, inte minst genom olika former av ekonomiska insatser gentemot civilsamhället.

Aneby kommun

Lars-Erik Fälth
Kommunstyrelsens ordförande

Michael Wirestam
Samhällsbyggnadschef